

Kryteria wymagań na poszczególne oceny z języka polskiego – kl. V

Izabela Skonieczna-Przybył

dopuszczający (2)	dostateczny (3)	dobry (4)	bardzo dobry (5)	celujący (6)
KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE <i>/czytanie utworów literackich, odbiór tekstów kultury/</i>				
Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:
- czyta cicho i głośno w stopniu pozwalającym na zrozumienie tekstu; - czyta łatwe teksty literackie ze zrozumieniem ich sensu i opisanych uczuć; - czyta w celu wyszukania informacji podanych wprost;	- opanował technikę czytania i doskonali ją pod względem dykcji, intonacji i akcentowania; - odnajduje w tekście wskazany fragment;	- czyta poprawnie, stosując zasady prawidłowej intonacji i akcentowania; - odnajduje w tekście fragment potrzebny do argumentacji;	- wyszukuje potrzebne informacje ze słownika, encyklopedii itp.; - określa tematykę usłyszanego tekstu; - wymienia cechy gatunkowe <i>mitu, bajki, powieści</i> i noweli potrafi zaliczyć utwór do odpowiedniego gatunku; - swobodnie analizuje przeczytany tekst, ocenia postępowanie bohaterów	- wyszukuje informacje z kilku tekstów o charakterze informacyjnym i używa ich zgodnie z potrzebami; - wymienia cechy gatunkowe poznanych utworów i potrafi zaliczyć utwór do odpowiedniego gatunku;
- słucha uważnie: <i>informacji, instrukcji, polecenia</i>; - słucha uważnie wypowiedzi osób; - komunikuje innym <i>informację, instrukcję, polecenia</i>;	- stosownie do sytuacji reaguje na wypowiedzi innych osób; - formułuje pytania i odpowiedzi w związku z różnymi sytuacjami komunikacyjnymi	- w wypowiedziach próbuje ocenić i wartościować problemy, zjawiska dotyczącego literatury, języka oraz kultury;	- zwraca uwagę na problematykę moralną zawartą w poznanych lekturach; - wypowiada się płynnie i poprawnie na różne tematy;	- rozpoznaje funkcje usłyszanego tekstu; - samodzielnie dostrzega ogólny sens utworu, idee, temat;

- komunikuje się w zespole; - podejmuje próby mówienia na bliskie mu tematy; - potrafi opanować pamięciowo część wymaganego tekstu;	(dziękuje, przeprasza, prosi, odmawia); - przeredagowuje zdania rozkazujące na prośby; - przekazuje relacje z wydarzenia; - wygłasza teksty z pamięci;	- wygłasza tekst z pamięci z właściwą intonacją;	- we własnym opowiadaniu ustnym wprowadza elementy opisu, dialogu; - odpowiada na pytania dotyczące sensu utworu, idei, tematu;	- wypowiada się bezbłędnie i cechuje go dojrzałość myślenia;
- wyodrębnia elementy świata przedstawionego (bohaterowie, czas, miejsce) w utworze literackim; - łączy tytuły lektur z nazwiskami autorów; - wykazuje się ogólną znajomością fragmentów lektur; - rozumie pojęcia: <i>nadawca-odbiorca</i>; - rysuje ilustracje do utworu literackiego; - korzysta ze słownika przy pomocy nauczyciela;	- wymienia elementy świata przedstawionego (czas, miejsce, bohaterowie) w utworze literackim, teatralnym i filmowym; - odróżnia autora od narratora i podmiotu lirycznego; - odróżnia zdarzenia, postacie fantastyczne od realistycznych; - rozumie pojęcia: <i>bajka, mit, legenda, powieść</i>; - podaje wyrazy bliskoznaczne i pokrewne; - rozumie pojęcia dotyczące budowy wiersza: <i>wers, strofa, rym, rytm, refren</i>; - wskazuje w scenariuszu teatralnym tekst główny i poboczny;	- nazywa cechy gatunkowe <i>mitu, bajki, powieści noweli</i>; - rozróżnia formy wypowiedzi w tekście: <i>dialog, opis, opowiadanie</i>; - wskazuje przeżycia i stany psychiczne bohaterów; - w utworze lirycznym wskazuje epitety, uosobienia, porównania, przenośnie i wyrazy dźwiękonaśladowcze; - odróżnia tekst powieści od tekstu dramatu; - wymienia rodzaje planów filmowych, wyjaśnia pojęcie <i>dubbing</i>; - korzysta ze słownika języka polskiego, wyrazów bliskoznacznych;	- analizuje utwór liryczny; - wskazuje różnice między utworem literackim a jego wersją filmową lub teatralną; - rozróżnia wiersz stroficzny i ciągły;	- analizuje i interpretuje utwór liryczny, określa funkcje środków stylistycznych; - krytycznie odnosi się do literackiej, językowej i kulturalnej rzeczywistości; - posługuje się pojęciami związanymi z filmem i teatrem; - zna przeznaczenie słowników i potrafi skorzystać z właściwego; - orientuje się w programach telewizyjnych dla młodzieży;

	- wymienia podstawowe pojęcia związane z filmem: <i>aktor, reżyser, scenarzysta, rola, plan itp.</i> - wykazuje się ogólną znajomością lektur przewidzianych programem klasy V; - korzysta ze słowniczka ortograficznego;			
KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE <i>/gramatyka języka polskiego, różnicowanie języka, komunikacja językowa i kultura języka, ortografia i interpunkcja/</i>				
Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:
- rozpoznaje zdania i równoważniki zdania; - odróżnia zdanie pojedyncze od złożonego; - łączy dwa zdania pojedyncze w zdanie złożone za pomocą spójników; - wskazuje podmiot, orzeczenie i określenia; - dopisuje określenia do podanych wyrazów; - określa rodzaje zdań ze względu na cel wypowiedzi;	- dzieli wypowiedzenia na pojedyncze i złożone; - łączy w zespoły składniowe wyrazy tworzące zdania; - wyodrębnia i nazywa podstawowe części zdania; - wpisuje zdanie w podany wykres; - rozwija zdania o dodatkowe określenia; - rozpoznaje spójnik jako nieodmienną część mowy; - podaje przykłady zdań ze względu na cel wypowiedzi;	- odróżnia związek główny od pobocznych; - przekształca zdanie na równoważnik zdania i odwrotnie; - robi wykres zdania pojedynczego rozwiniętego (na łatwych przykładach); - odróżnia spójniki od innych części mowy; - wyróżnia wypowiedzenia wykrzyknikowe;	- wyróżnia wyraz nadrzędny i podrzędny w związkach wyrazowych; - nazywa poszczególne części zdania; - przekształca wypowiedzenia złożone w pojedyncze; - wymienia spójniki, przed którymi stawia się przecinek; - formułuje wypowiedzenia pasujące do podanych sytuacji; -	- układa zdanie pojedyncze rozwinięte według podanego wykresu; - nazywa każdą część zdania i podaje, jaką częścią mowy jest wyrażona; - określa, z jakiego rodzaju wypowiedzeń może się składać wypowiedzenie złożone;

- rozpoznaje czasowniki, odmienia je przez osoby i liczby, określa czas czasownika; - odmienia rzeczowniki i przymiotniki, przysłówki przez przypadki;	- rozpoznaje poznane części mowy (czasownik, rzeczownik, przymiotnik, przyimek, przysłówki, liczebnik); - określa podstawowe formy gramatyczne; - wymienia podstawowe rodzaje liczebnika; - stopniuje przymiotniki i przysłówki (stopniowanie regularne);	- rozumie i rozpoznaje temat i końcówkę w odmianie wyrazów; - stosuje w zdaniu czasowniki w formie osobowej i nieosobowej; - rozróżnia formy trybu czasownika; - stopniuje przymiotniki i przysłówki (stopniowanie nieregularne i opisowe);	- wypisuje tematy oboczne i oboczności w odmianie wyrazów; - poprawnie zapisuje wyrażenia przyimkowe; - wymienia tryby czasownika i podaje przykłady; - rozpoznaje rodzaje liczebników;	- określa rodzaje oboczności; - rozpoznaje i tworzy czasowniki w różnych trybach; - określa czasowniki pod względem aspektu (dokonany, niedokonany); - odmienia liczebniki zbiorowe przez przypadki; - podaje zasady używania liczebników zbiorowych; - podaje przykłady przymiotników i przysłówków, które się nie stopniują;
- wymienia podstawowe zasady ortograficzne: pisownia ó-u, rz-ż, ch-h; wielka i mała litera w nazwach własnych i pospolitych; - poprawnie stosuje przecinki przy wyliczaniu; - oddziela przyimek od rzeczownika;	- stosuje zasady ortograficzne polegające na wymianie głosek; - poprawnie pisze znane nazwy geograficzne; - wymienia zasady dotyczące pisowni <i>nie</i> z różnymi częściami mowy; - poprawnie zapisuje przymiotniki i przysłówki w stopniu wyższym i najwyższym;	- wymienia i stosuje zasady poznane w klasie IV; - poprawnie zapisuje tytuły książek i dzieł sztuki; - samodzielnie potrafi poprawić błędy wskazane przez nauczyciela; - wymienia zasady pisowni części <i>-by</i>;	- poprawnie zapisuje <i>q</i> i <i>ę</i>, <i>om</i>, <i>on</i>, <i>em</i>, <i>en</i> w czasownikach czasu przeszłego i w rzeczownikach; - wymienia zasady dotyczące pisowni rzeczowników zakończonych na <i>-ja</i>, <i>-ia</i>; - poprawnie zapisuje czasowniki z częstką <i>-by</i>;	- oddziela przecinkiem jednorodne człony zdania; - poprawnie zapisuje wyrazy niewymienne; - stosuje zasady dotyczące pisowni rzeczowników zakończonych na <i>-ja</i>, <i>-ia</i>; - poprawnie zapisuje wyrazy wielką i małą literą

TWORZENIE WYPOWIEDZI <i>/elementy retoryki i stylistyka praktyczna, mówienie i pisanie, /</i>				
Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:
- redaguje jednozdaniową wypowiedź pisemną; - redaguje <u>plan ramowy</u> krótkiego tekstu literackiego; - zapisuje <u>przepis</u> według podanego planu; - porządkuje czynności podane w <u>instrukcji</u>; - redaguje instrukcję na podstawie obrazków; - pisze proste <u>ogłoszenie</u>; - redaguje krótki <u>dialog</u>; - w formie <u>opowiadania</u> przedstawia fragment opowiadania lub wybranego utworu; - potrafi <u>opisać</u> wygląd postaci; - tworzy <u>notatkę</u> w formie planu;	- redaguje jednozdaniową wypowiedź pisemną, starając się dostosować ją do określonej intencji; - na podstawie planu ramowego redaguje wypowiedź; - ujednolica formy czasowników w przepisie; - redaguje przepis na ulubioną potrawę; - redaguje instrukcję; - pisze ogłoszenie z elementami opisu; - redaguje opowiadanie odtwórcze; - redaguje opis, porządkując prezentowane elementy; - charakteryzuje postać, wskazując jej wady i zalety, używa wyrazów	- redaguje jednozdaniową wypowiedź pisemną zgodnie z intencją (odmawia, przeprasza, zachęca itp.); - komponuje opowiadanie twórcze i odtwórcze; - redaguje opis, używając zdań pojedynczych bogato rozwiniętych oraz zdań złożonych; - redaguje opis postaci, próbując ją charakteryzować; - przekształca dialog w tekst ciągły; - zna podstawowe rodzaje obrazów (pejzaż, portret, martwa natura, scena rodzajowa);	- redaguje plan ramowy, stosując różne wypowiedzenia; - redaguje opowiadanie, stosując różne wypowiedzenia; - redaguje opis, używając określić przymiotnikowych i rzeczownikowych; - w charakterystyce stosuje słownictwo nazywające cechy i oceniające; - zapisuje dialog z tekstem wyjaśniającym sytuację mówienia; - w liście i zaproszeniu stosuje poprawną interpunkcję przy zapisywaniu dat, godziny;	- redaguje różne formy wypowiedzi i potrafi je łączyć (w zależności od potrzeb); - wykorzystuje wiadomości spoza programu oraz lektur poznawanych podczas lekcji; - redaguje prace ciekawe, oryginalne, twórcze; - posługuje się różnego typu wypowiedziami, stosuje wyrazy, wyrażenia i zwroty wzbogacające wypowiedź; - wprowadza dialog w różne formy wypowiedzi; - dobiera odpowiednie cytaty;

- redaguje <u>zaproszenie</u>, kartkę z życzeniami; - redaguje <u>opowiadanie twórcze z dialogiem oraz opowiadanie odtwórcze</u> - opisuje wybrany <u>obraz</u> na podstawie planu; - zna kompozycje i układ listu, redaguje krótki <u>list</u> do bliskiej osoby oraz a mail i SMS; - redaguje <u>pozdrowienia</u> oraz <u>dedykacje</u> - poprawnie adresuje kartkę pocztową; - odtwarza przebieg wycieczki lub imprezy szkolnej oraz przebieg spektaklu, filmu(<u>sprawozdanie</u>); - rysuje prosty <u>komiks</u>; - opisuje krajobraz	- określających, stosuje przymiotniki i rzeczowniki; - zapisuje rozmowę, starając się eliminować potok składniowy; - stosuje w opisie obrazu słownictwo określające położenie elementów względem siebie; - redaguje list, poprawnie zapisując zwroty do adresata; - redaguje pozdrowienia do różnych adresatów; - przekształca tekst na komiks; - redaguje zaproszenie, pozdrowienia, kartkę z życzeniami do różnych adresatów; - relacjonuje wydarzenia w formie sprawozdania, podając informacje o miejscu, czasie, osobach, przebiegu zdarzeń;	- redaguje list do różnych adresatów; - redaguje plan ramowy i szczegółowy; - redaguje opis postaci, próbując ją charakteryzować; - redaguje notatkę w formie planu i wypowiedzi ciągłej; - projektuje układ graficzny zaproszenia;		- podaje przykłady obrazów reprezentujące różne rodzaje malarstwa;
- pisze czytelnie; - tworzy tekst spójny pod względem treści;	- poprawnie zapisuje wyrazy poznane ćwiczone podczas lekcji; - stosuje poprawną interpunkcję w	- popełnia nieliczne błędy ortograficzne; - stosuje poprawną interpunkcję w wypowiedzeniach złożonych;	- zachowuje poprawną ortografię, świadomie kontroluje pisownię wyrazów, samodzielnie korzysta ze słownika ortograficznego w niepewnych sytuacjach;	- pisze poprawnie wyrazy, wyrażenia i zwroty będące wyjątkami lub nowo poznane;

	wypowiedzeniach pojedynczych; - rozumie sens tytułu, akapitu w tekście;	- dba o układ graficzny i estetykę tekstu pisanego;	- stosuje poprawną interpunkcję w różnego typu wypowiedzeniach; - tworzy tekst spójny pod względem treści i formy;	
SAMOKSZTAŁCENIE				
Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:
• z pomocą nauczyciela korzysta ze słowników ogólnych i specjalistycznych • czyta fragmentów lektury z podziałem na role • próbuje redagować notatki • wyszukuje w internecie informacje o adaptacji lektury i o znanych podróżnikach	• stara się korzystać z biblioteki • stara się odczytać fragmenty lektury z podziałem na role • samodzielnie redaguje notatki • stara się przygotowywać prezentacje o historii regionu Lektury	• wyszukuje w internecie informacje do notatki • samodzielnie redaguje notatki • doskonali ciche i głośne czytanie • Poznaje życie kulturalne swojego regionu	• korzysta ze słowników ogólnych języka polskiego, także specjalnych • doskonali różne formy zapisywania pozyskanych informacji • rozwija umiejętności efektywnego posługiwania się technologią informacyjną i wykorzystuje te umiejętności do prezentowania własnych zainteresowań	• Korzysta z informacji zawartych w różnych źródłach. • wzorcowo odczytuje fragmenty lektury • zbiera informacje niezbędne do napisania sprawozdania • Wybiera interesujące propozycje spośród oferty mediów. • Gromadzi wiadomości/informacje wokół określonego tematu.

Ocenę niedostateczny otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą, a ponadto nie podejmuje starań w celu uzyskania oceny pozytywnej (nie przygotowuje się do zajęć, unika oceniania).

KRYTERIA WYMAGAŃ NA POSZCZEGÓLNE OCENY Z JĘZYKA POLSKIEGO – KL. VI

Izabela Skonieczna-Przybył

dopuszczający (2)	dostateczny (3)	dobry (4)	bardzo dobry (5)	celujący (6)
W ZAKRESIE KSZTAŁCENIA JĘZYKOWEGO:				
Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:
-wyjaśnia pojęcia: nadawca, odbiorca; -odróżnia język mówiony od pisanego; -na prostych przykładach rozpoznaje intencję wypowiedzi;	-odróżnia język werbalny od niewerbalnego; -wymienia cechy języka mówionego i pisanego; - rozróżnia sposoby komunikowania się, mając na uwadze kontakt nadawcy i odbiorcy; - na podstawie wypowiedzi określa intencję nadawcy;	-określa, co wyrażają przedstawione gesty; -przyporządkowuje podane wypowiedzi do języka mówionego lub pisanego; - pisze SMS-a i e-maila; - określa stosunek nadawców wypowiedzi do osób i zdarzeń, o których opowiadają;	-wyraża postawę i mimiką twarzy określone uczucia; -dobiera sposób mówienia do podanych sytuacji, -podaje najczęstsze sytuacje zastosowania języka mówionego i pisanego; - wyraża własne zdanie na temat zanikania bezpośrednich	-redaguje tekst pasujący do podanej sytuacji; -operuje językiem werbalnym i niewerbalnym adekwatnie do sytuacji; -wypowiada to samo zdanie, wyrażając modulacją głosu różne uczucia; - objaśnia znaczenia podanych emotikonów;

			kontaktów między nadawcą a odbiorcą; - poprawia błędy w tekście SMS-a; - redaguje wypowiedzi wyrażające określone intencje	- wyraża modulacją głosu różne intencje - redaguje wypowiedź w określonym celu: namawia, odmawia;
- rozpoznaje rzeczowniki, czasowniki, liczebniki, zaimki, przysłówki i przymiotniki na podstawie znaczenia i pytań;	- rozróżnia podstawowe części mowy (rzeczownik, czasownik, przymiotnik, liczebnik, przysówek), określa ich formę gramatyczną (przypadek, liczba, rodzaj, osoba, czas); - rozróżnia liczebniki główne i porządkowe, zbiorowe i ułamkowe - określa funkcje zaimka;	- rozróżnia części mowy i potrafi na typowych przykładach określić ich formę gramatyczną; - rozróżnia wśród rzeczowników własne i pospolite, stosuje zasady dotyczące ich pisowni; - stopniuje przymiotniki i przysłówki różnego typu;	- rozróżnia części mowy: rzeczownik, czasownik, liczebnik, przymiotnik, przysówek, spójnik, zaimek), określa ich formę gramatyczną (przypadek, liczba, rodzaj, osoba, czas); - stosuje zasady dotyczące ich pisowni;	- bezbłędnie rozpoznaje części mowy (rzeczownik, czasownik, liczebnik, przymiotnik, przysówek, spójnik, zaimek, przyimek), określa ich formę gramatyczną i funkcję składniową;
- stosuje pojęcia: wyraz podstawowy, wyraz pochodny, formant,	- rozróżnia wyrazy podstawowe od wyrazów pochodnych;	- tworzy wyrazy pochodne przez dodanie podanych formantów;	- porządkuje i tworzy rodziny wyrazów;	- wyróżnia wyrazy podzielne i niepodzielne słowotwórczo,

rdzeń, rodzina wyrazów, wyrazy pokrewne	- posługuje się czynnie pojęciami: wyraz pokrewny, rodzina wyrazów, rdzeń, formant;			-bezbłędnie wskazuje podstawę słowotwórczą i formant (przedrostek, przyrostek);
- pisze poprawnie pod względem ortograficznym prosty tekst;	- popełnia nieliczne błędy ortograficzne, co nie utrudnia rozumienia tekstu;	-pisze tekst kilkunastozdaniowy stosując poznane zasady ortografii i interpunkcji;	- stosuje zasady ortograficzne w zapisie czynnego słownictwa;	-pisze bezbłędnie nawet trudne, rzadko używane wyrazy;
- nazywa podstawowe części zdania na nieskomplikowanych przykładach;	- rozróżnia wszystkie części zdania (na nieskomplikowanych przykładach);	- wyjaśnia zasady budowania zdania i potrafi nazwać jego części (na typowych przykładach);	-dokonuje rozbioru logicznego i gramatycznego zdania;	- bezbłędnie rozróżnia części zdania: rodzaje podmiotu, orzeczenia, przydawki, okolicznika i dopełnienia;
- wymienia odmienne i nieodmienne części mowy; - rozpoznaje czasownik jako odmienną część mowy oznaczającą czynności lub stany; - rozpoznaje nieosobowe formy czasownika zakończone na -no lub – to;	- rozróżnia podstawowe części mowy(rzeczownik, czasownik, przymiotnik, liczebnik, przysłówki) i określa ich formę gramatyczną (przypadek, liczba, rodzaj, osoba, czas); - stosuje zasady dotyczące pisowni nie z różnymi częściami mowy;	- rozróżnia wszystkie poznane części mowy i samodzielnie / na typowych przykładach/ określa ich formę gramatyczną; - podaje przykłady odmiennych i nieodmiennych części mowy;	- poprawnie akcentuje formy trybu przypuszczającego; - stosuje zasadę dotyczącą łącznej i rozłącznej pisowni cząstki „by”; - zastępuje nieosobowe formy czasowników zakończone na –no	- tworzy i stosuje w wypowiedzi o sobie czasowniki dokonane i niedokonane; - rozróżnia strony czasownika; układa zdania z czasownikami w określonej stronie; - redaguje tekst stosując określone

- rozpoznaje przysłówkę jako nieodmienną część mowy określającą czasownik, przymiotnik i inny przysówek - rozpoznaje przyimek jako nieodmienną i niesamodzielną część mowy tworzącą z rzeczownikiem wyrażenie przyimkowe;	- tworzy wyrazy przez dodanie cząstki nie; - odmienia czasownik przez liczby i osoby w czasie przeszłym, teraźniejszym i przyszłym; - określa rodzaj czasownika;	- rozpoznaje bezokolicznik jako nieosobową formę czasownika; - określa osobę, liczbę, czas, tryb i rodzaj czasownika; - stopniuje przysłówki; - tworzy przymyki złożone,	- lub -to formami osobowymi i odwrotnie; - redaguje sprawozdanie z uroczystości, stosując nieosobowe formy czasownika zakończone na -no lub -to;	części mowy zgodnie z ich funkcją w zdaniu;
- definiuje, czym jest wypowiedzenie; - odróżnia zdanie od równoważnika zdania; - odróżnia zdanie pojedyncze od złożonego - dzieli wypowiedzenia na pojedyncze i złożone; - podkreśla podmioty i orzeczenia w podanych zdaniach;	- przekształca zdania w równoważniki zdań; - przekształca równoważniki zdań w zdania; - odróżnia zdanie złożone współrzędnie od zdania złożonego podrzędnie; - wskazuje w zdaniu podmiot gramatyczny i logiczny; - rozróżnia orzeczenie czasownikowe i imienne;	- przekształca typowe zdania pojedyncze w złożone i odwrotnie; - dzieli wypowiedzenia ze względu na cel wypowiedzi; - wyróżnia wypowiedzenia wykrzyknikowe; - stosuje pojęcia: związek wyrazowy, podmiot, orzeczenie,	- podkreśla w wypowiedzeniach zdania podrzędne; - uzupełnia zdania złożone zdaniami podrzędnymi; - dopisuje uzasadnienie w formie zdania podrzędnego - stosuje zasady dotyczące interpunkcji zdania złożonego; - prawidłowo stosuje poznane zasady gramatyczne w tworzeniu	- rozróżnia części zdania: rodzaje podmiotu, orzeczenia, przydawki, okolicznika i dopełnienia; - rozpoznaje podstawowe kategorie składniowe używając terminologii językoznawczej; - określa rodzaje zdań złożonych (podrzędnie i współrzędnie) i rodzaje zdań współrzędnych

		określenia, związek główny, związki poboczne, grupa podmiotu, grupa orzeczenia - wypisuje związki wyrazowe ze zdań; - układa zdania do podanych wykresów;	wypowiedzi ustnych i pisemnych; - wyjaśnia pojęcie zdanie bezpodmiotowe - przekształca zdania podmiotowe w bezpodmiotowe;	(łączne, rozłączne, przeciwstawne, wynikowe); - buduje zdania pojedyncze i złożone, przekształca je w celu uzwiężłania wypowiedzi;
- stosuje zasady ortograficzne dotyczące pisowni wyrazów z ą, ę, em, om, en, on i rzeczowników zakończonych na –two;	- dopisuje wyrazy pokrewne, w których zachodzi wymiana ą w ę lub odwrotnie; - tworzy rzeczowniki, łącząc wyraz znawstwo z podanymi wyrazami - stosuje zasady dotyczące pisowni zakończeń -wski, - ski, -cki, -dzki;	- tworzy rzeczowniki nazywające pojęcia; - dobiera i zapisuje poprawne zakończenia wyrazów; - poprawnie przenosi część wyrazu do następnego wiersza;	- uzupełnia zdania poprawnymi formami rzeczowników - stosuje poprawne zakończenia czasowników w 1. os. lp. czasu teraźniejszego	- tworzy przymiotniki od rzeczowników, uzasadnia pisownię nazw zakończonych na –wska;
-wyjaśnia do czego służą słowniki: języka polskiego, frazeologiczny	- wyjaśnia znaczenia podanych frazeologizmów;	- sprawnie korzysta ze słownika języka polskiego, wskazuje żądane hasło;	-samodzielnie wybiera potrzebny słownik, wyszukuje właściwy artykuł hasłowy;	- samodzielnie posługuje się słownikiem

i wyrazów bliskoznacznych				ortograficznym i innymi słownikami języka pol.
---------------------------	--	--	--	--

dopuszczający (2)	dostateczny (3)	dobry (4)	bardzo dobry (5)	celujący (6)
W ZAKRESIE KSZTAŁCENIA LITERACKIEGO I KULTURALNEGO:				
Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:
- odpowiada zrozumiale (ustnie i pisemnie) na pytania dotyczące problematyki lektur obowiązkowych;	- samodzielnie wskazuje bohaterów pierwszoplanowych i drugoplanowych, wymienia zdarzenia składające się na akcję utworu;	- analizuje relacje w świecie przedstawionym utworu;	- wnioskuje na podstawie przeczytanej lektury; porównuje świat bohaterów ze światem rzeczywistym;	-formułuje i wypowiada swoje sądy na temat obowiązkowych i nadobowiązkowych pozycji literatury młodzieżowej; - samodzielnie sięga po nadobowiązkowe pozycje literatury młodzieżowej, nawiązuje do ich problematyki, formułując samodzielne wypowiedzi;

- nazywa rodzaje literackie(<i>epika, liryka, dramat</i>); - odczytuje znaczenie pojęcia podmiot mówiący; - określa rodzaj zastosowanego środka stylistycznego, - różnicuje podmiot liryczny i narratora od autora; - płynnie i ze zrozumieniem czyta łatwy tekst;	- rozróżnia i nazywa podstawowe gatunki literackie: <i>powieść, legenda, mit, opowiadanie, ballada, fraszka, przypowieść komedia, tragedia, dramat,</i> - wskazuje w tekście literackim <i>apostrofe, porównanie, wyrazy dźwiękonaśladowcze, przenośnię, epitet;</i> - płynnie i ze zrozumieniem czyta tekst o średnim stopniu trudności;	- poprawnie posługuje się podstawowymi terminami teoretycznoliterackimi: <i>narrator, bohater, akcja, wers, zwrotka, rym, rytm, rzeczywistość, fikcja, realizm, fantastyka</i> <i>dialog, monolog, didaskalia;</i> - wymienia bohaterów, dzieląc ich na pierwszoplanowych i drugoplanowych - - redaguje plan ramowy i plan szczegółowy; - czyta płynnie i ze zrozumieniem, moduluje głos zgodnie z intencją wypowiedzi;	- rozpoznaje narratora i rodzaj narracji w podanych tekstach; - łączy nazwy gatunków literackich z utworami omawianymi na lekcji - porównuje gazetę codzienną z czasopismem; - stosuje w wypowiedzi pojęcia: dramat, komedia, adaptacja, scenariusz, rekwizyty, dekoracje, kostiumy, afisz teatralny, fabuła, akcja; - opisuje wybrane dzieło sztuki, korzystając z podanego planu; - rozróżnia rodzaje teatru: lalkowy,	- redaguje tekst prasowy tematycznie związany z życiem klasy - wyodrębnia (wskazuje) struktury tekstu literackiego /<i>poezja- proza, wiersz stroficzny i stychiczny, monolog- dialog, narracja/;</i> - rozpoznaje, na podstawie przykładowych kadrów, rodzaje planów filmowych; - interpretuje własny lub cudzy tekst, dobiera sposób czytania do treści i intencji;
--	---	---	---	--

			aktora, żywego planu, pantomima; - wymienia przynajmniej trzy różnice w sposobie przekazu między literaturą a teatrem; - płynnie i ze zrozumieniem czyta trudny tekst, moduluje głos zgodnie z intencją wypowiedzi;	
- odpowiada zrozumiale (ustnie i pisemnie) na proste pytania dotyczące problematyki lektur obowiązkowych;	- samodzielnie wskazuje bohaterów pierwszoplanowych i drugoplanowych, wymienia zdarzenia składające się na akcję utworu; - wyjaśnia pojęcia: fantastyka, fantastyka naukowa, fantasy	- analizuje relacje w świecie przedstawionym utworu; - uzasadnia, że poznany utwór jest przykładem fantastyki naukowej;	- wnioskuje na podstawie przeczytanej lektury; porównuje świat bohaterów ze światem rzeczywistym;	-formułuje i wypowiada swoje sądy na temat obowiązkowych i nadobowiązkowych pozycji literatury młodzieżowej; - samodzielnie sięga po nadobowiązkowe pozycje literatury młodzieżowej, nawiązuje do ich problematyki,

				formułując samodzielne wypowiedzi;
dopuszczający (2)	dostateczny (3)	dobry (4)	bardzo dobry (5)	celujący (6)
FORMY WYPOWIEDZI				
Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:
- analizuje przykładowy tekst instrukcji, określając wyróżniki formy wypowiedzi; - redaguje zaproszenie; - wypełnia odpowiednio blankiety pocztowe; - pod kierunkiem nauczyciela tworzy wypowiedzi pisemne w następujących formach gatunkowych: - <i>opowiadanie twórcze</i>	- redaguje list prywatny, dostosowując formę do osoby adresata, - redaguje list oficjalny według podanego schematu; - redaguje instrukcję na podstawie ilustracji; - układa chronologicznie plan wydarzeń, korzystając z tekstu;	- przyporządkowuje określenia i adresatów podanym rodzajom listów - przeredagowuje list, dostosowując jego treść i formę do osoby adresata; - stosuje poznane zasady gramatyczne w tworzeniu wypowiedzi ustnych i pisemnych; - porządkuje poznany materiał, przechowuje go i wykorzystuje w trakcie formułowania własnej wypowiedzi;	- analizuje list oficjalny pod kątem formy i treści; - wyjaśnia, w jakim celu został wysłany: telegram, list polecony, przekaz pocztowy, list prywatny; - identyfikuje wypowiedź jako tekst informacyjny, literacki, reklamowy, - graficznie rozczłonkowuje tekst (akapity) własnej wypowiedzi pisemnej zgodnie z układem	- redaguje instrukcję np. przygotowania roweru do nowego sezonu - samodzielnie redaguje wypowiedzi pisemne w następujących formach gatunkowych: - <i>opowiadanie twórcze</i> - <i>opowiadanie twórcze z dialogiem</i> - <i>opowiadanie odtwórcze</i> - <i>opowiadanie odtwórcze z dialogiem</i> - <i>pamiętnik (pisany z perspektywy bohatera literackiego lub własnej)</i>

- opowiadanie twórcze z dialogiem - opowiadanie odtwórcze - opowiadanie odtwórcze z dialogiem - pamiętnik (pisany z perspektywy bohatera literackiego lub własnej) - dziennik (pisany z perspektywy bohatera literackiego lub własnej) - list prywatny - list oficjalny - proste sprawozdanie z wycieczki, z wydarzeń sportowych, z uroczystości szkolnej - opis postaci rzeczywistej		- odróżnia zawarte w tekście informacje ważne od drugorzędnych,	treści w niej przedstawionych;	- dziennik (pisany z perspektywy bohatera literackiego lub własnej) - list prywatny - list oficjalny - proste sprawozdanie z wycieczki, z wydarzeń sportowych, z uroczystości szkolnej - opis postaci rzeczywistej - opis postaci literackiej - opis przedmiotu - opis krajobrazu - ogłoszenie - zawiadomienie - zaproszenie - przepis - instrukcja - prosta notatka - zapisuje dialog - sporządza ramowy i szczegółowy plan odtwórczy
---	--	---	--	---

- opis postaci literackiej - opis przedmiotu - opis krajobrazu - ogłoszenie - zawiadomienie - zaproszenie - przepis - instrukcja - prosta notatka - zapisuje dialog - sporządza ramowy i szczegółowy plan odtwórczy - redaguje życzenia, pozdrowienia, gratulacje dedykacje;				- redaguje życzenia, pozdrowienia, gratulacje
- redaguje pisemną charakterystykę, wykorzystując podany plan - pisze list oficjalny - tworzy wypowiedzi wykorzystując środki perswazji językowej	- podaje wyróżniki opowiadania jako formy wypowiedzi pisemnej - redaguje opowiadanie na podstawie komiksu, wplatając w jego tok wypowiedzi z dymków; - przekształca mowę zależną na mowę niezależną;	- graficznie rozczłonkuje tekst(akapity) własnej wypowiedzi pisemnej zgodnie z układem treści w niej przedstawionych; - używa podczas pisania opowiadania mowy zależnej;	- przekształca mowę niezależną na mowę zależną; - przekształca dialog na mowę zależną; - podsumowuje w formie tabeli wiadomości;	- przekształca dialog w opowiadanie, stosując mowę niezależną; - sporządza notatkę w tabeli na temat elementów świata przedstawionego wybranej lektury;

-buduje wypowiedzi o charakterze argumentacyjnym - wyjaśnia na przykładach pojęcia: mowa zależna, mowa niezależna; - redaguje ogłoszenie, -rozpoznaje formy gatunkowe (zaproszenie, życzenia i gratulacje, zawiadomienie i ogłoszenie, instrukcję – w tym przepis), -identyfikuje wypowiedź jako tekst informacyjny, literacki, reklamowy; - uzupełnia zapis tabelaryczny na podstawie podręcznika;	- redaguje duże formy wypowiedzi: opowiadanie z użyciem dialogu (z wykorzystaniem wyrazów wprowadzających mowę niezależną), charakterystykę postaci literackiej i rzeczywistej, sprawozdanie, opis, streszczenie, list, notatki z lektury, pisma użytkowe(np. podanie, telegram);	- pisze opowiadanie na podstawie planu z zachowaniem trójdzielności wypowiedzi; -redaguje plan wydarzeń ; -streszcza tekst; - wyraża swoje uczucia w kilku zdaniach bezpodmiotowych; - redaguje plan ramowy i plan szczegółowy;	- uzupełnia schemat notatki graficznej, korzystając ze słownika języka polskiego; - opisuje swoje samopoczucie lub swój nastrój, stosując zdania bezpodmiotowe; - redaguje ogłoszenie o zgubieniu (lub znalezieniu) cennego przedmiotu, stosując zdania bezpodmiotowe;	- zapisuje w formie tabeli informacje na temat polskich laureatów literackiej Nagrody Nobla;
---	---	--	---	---

-prowadzi zeszyt;	- systematycznie prowadzi zeszyt;	- systematycznie prowadzi zeszyt, zapisuje w nim notatki i wkleja ćwiczenia ksero;	- systematycznie prowadzi zeszyt, zapisuje w nim notatki i wkleja ćwiczenia ksero; zdarzają się sporadyczne braki;	-systematycznie i estetycznie prowadzi zeszyt, zapisuje w nim notatki i wkleja ćwiczenia ksero; zadania wykonuje starannie i bezbłędnie;
-------------------	-----------------------------------	--	--	--

KRYTERIA WYMAGAŃ NA POSZCZEGÓLNE OCENY Z JĘZYKA POLSKIEGO

W KLASIE VII

I półrocze

Izabela Skonieczna-Przybył

Ocena	Kształcenie literackie i kulturowe	Kształcenie językowe	Tworzenie wypowiedzi	Samokształcenie
niedostateczny	Otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą, co uniemożliwia mu dalsze zdobywanie wiedzy, a ponadto nie podejmuje starań w celu uzyskania oceny pozytywnej (nie czyta lektur, nie pisze wypracowań, nie odrabia zadań domowych).			
dopuszczający	umie połączyć tytuł omówionego utworu epickiego i dramatycznego	potrafi wymienić wszystkie części mowy, podaje przykłady odmiennych części mowy;	gromadzi materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia	prezentuje wyniki swojej samodzielnej pracy;

	- z autorem; - rozpoznaje utwór epicki, liryczny i dramatyczny; - potrafi wskazać głównego bohatera i najważniejsze wydarzenia w lekturze, czas, miejsce wydarzeń	- odmienia proste formy rzeczowników, czasowników i przymiotników; - zna nazwy i pytania przypadków; - określa, jaką część mowy zastępuje dany zaimek; - rozpoznaje imiesłowy jako formy czasownika; - pisze rozdzielnie partykułę <i>nie</i> z osobowymi formami czasownika, z bezokolicznikami, z bezosobowymi formami czasowników zakończonymi na <i>-no</i>, <i>-to</i>; - pisze łącznie partykułę <i>nie</i> z rzeczownikami; - rozpoznaje podstawowe części zdania: podmiot, orzeczenie, określenia;	- wypowiedzi; - gromadzi argumenty i kontrargumenty; - zgadza się z cudzymi poglądami; - formułuje pytania do tekstu;	
dostateczny	- wymienia podstawowe cechy rodzajowe liryki, epiki, dramatu, charakteryzuje osobę mówiącą w utworze; - rozumie pojęcia: symbol, alegoria; - wyjaśnia, czym jest wartość estetyczna; - recytuje utwór literacki w interpretacji zgodnej z jego tematem i stylem; - odróżnia świat realistyczny od fantastycznego; - rozdziela narrację 1-osobową i 3-osobową;	- rozpoznaje w tekście części mowy: rzeczownik, czasownik przymiotnik, liczebnik, przysłówki, spójnik i przyimek; - określa formy gramatyczne odmienne części mowy; - potrafi odmienić rzeczownik, czasownik, przymiotnik; - odróżnia czasowniki dokonane i niedokonane; - stosuje zaimki, aby uniknąć powtórzeń w zdaniach; - określa tryb i stronę czasownika; - wskazuje imiesłów przymiotnikowy i przysłówkowy; - pisze łącznie partykułę <i>nie</i> z przymiotnikami i przysłówkami w stopniu równym; - pisze rozdzielnie partykułę <i>nie</i> z przymiotnikami i przysłówkami w stopniu wyższym i najwyższym; - pisze łącznie partykułę <i>nie</i> z przysłówkami utworzonymi od przymiotników; - rozpoznaje podstawowe części zdania: podmiot, orzeczenie, przydawka, dopełnienie, okolicznik; - robi wykres zdania pojedynczego;	- porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi; - redaguje plan kompozycyjny własnej wypowiedzi; - tworzy wypowiedź, stosując kompozycję odpowiednią do danej formy gatunkowej; - formułuje tezy i hipotezy; - odróżnia przykład od argumentu; - tworzy wypowiedzi pisemne w następujących formach gatunkowych: – rozprawka;	- bierze udział w życiu kulturalnym swojego regionu; - rzetelnie korzysta z informacji; - rozwija swoje zainteresowania;

dobry	• czyta wszystkie lektury; • przypisuje czytany utwór do odpowiedniego rodzaju; • rozróżnia gatunki epiki, liryki, dramatu; • podaje wyróżniki gatunkowe: pieśni, ballady, sonetu; • rozumie pojęcia związane z dramatem: akt, scena, tekst główny, didaskalia; • rozpoznaje w tekście literackim symbol i alegorię; • określa wartości estetyczne tekstów literackich; • wyjaśnia, czym jest wartość uniwersalna; • wyjaśnia, czym jest kontekst; • określa temat utworu, funkcję tytułu, motta, wyodrębnia fazy akcji w dziele literackim, analizuje świat przedstawiony; • odróżnia fikcję literacką od prawdy, określa funkcję narracji 1-osobowej i 3-osobowej;	• rozpoznaje w tekście wszystkie odmienne części mowy; • przekształca konstrukcje strony czynnej na bierną i odwrotnie; • rozróżnia temat i końcówkę wyrazu; • wskazuje zaimki w tekście, nazywa je i określa ich formę; • uzupełnia zdania właściwymi zaimkami; • rozróżnia imiesłów przymiotnikowy czynny i bierny; • poprawnie tworzy i stosuje imiesłów przymiotnikowy; • rozróżnia imiesłów przysłówkowy współczesny i uprzedni; • pisze rozdzielnie partykułę <i>nie</i> z przysłówkami niepochozącymi od przymiotników; • pisze rozdzielnie partykułę <i>nie</i> z liczebnikami, zaimkami; • pisze rozdzielnie partykułę <i>nie</i> z wyrazami o znaczeniu czasownikowym: <i>nie brak, nie można, nie wolno, nie wiadomo, nie warto, nie trzeba, nie należy, nie potrzeba</i>; • wyróżnia rodzaje okolicznika;	• tworzy wypowiedź, stosując zasady spójności językowej między akapitami; • zna zasady dotyczące tworzenia tezy, hipotezy oraz argumentów; • przeprowadza wnioskowanie jako element wyводу argumentacyjnego; • podaje cechy gatunkowe rozprawki;	• uczy się systematycznie; • rozwija swoje uzdolnienia;
bardzo dobry	• zna bardzo dobrze wszystkie teksty z kanonu lektur; • podaje przykłady symboli, alegorii; • dokonuje hierarchizacji wartości uniwersalnych; • wykorzystuje w interpretacji	• rozpoznaje w tekście partykułę i wykrzyknik; • buduje zdania z czasownikiem w odpowiedniej stronie/trybie; • wskazuje oboczności w temacie wyrazu; • wyjaśnia funkcje form czasownika w tekście; • wykorzystuje krótkie lub długie formy zaimków stosownie do kontekstu; • poprawnie odmienia imiesłów przymiotnikowy;	• rozumie rolę akapitów jako spójnych całości myślowych w tworzeniu wypowiedzi pisemnych; • wykorzystuje znajomość zasad tworzenia tezy i hipotezy oraz argumentów	• uczestniczy w projektach edukacyjnych (np. tworzy różnorodne prezentacje, projekty wystaw, realizuje krótkie filmy z wykorzystaniem technologii multimedialnych);

	tekstów literackich elementy wiedzy o historii i kulturze; • wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty; • wskazuje motywy wspólne dla kilku utworów; • dokonuje uogólnień, porównań; • wyciąga wnioski na podstawie przeczytanego tekstu;	• poprawnie tworzy i stosuje imiesłów przysłówkowy; • pisze rozdzielnie partykułę <i>nie</i> z imiesłowami przymiotnikowymi i przysłówkowymi; • podaje podmioty wyrażone różnymi częściami mowy; • wskazuje zdania z podmiotem domyślnym;	przy tworzeniu rozprawki oraz innych tekstów argumentacyjnych • polemizuje z cudzymi poglądami, rzeczowo uzasadniając własne zdanie;	
celujący	• zna bardzo dobrze wszystkie teksty z kanonu lektur; • wskazuje cechy gatunkowe czytanych utworów literackich; • określa funkcje symbolu i alegorii w tekstach; • wykorzystuje w interpretacji utworów literackich odwołania do wartości uniwersalnych związane z postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi, etycznymi; • rozróżnia konteksty: biograficzny, historyczny, historycznoliteracki, kulturowy, filozoficzny, społeczny; • samodzielnie określa dosłowne i przenośne znaczenie utworów literackich; • analizuje język artystyczny tekstu, posługując się właściwymi terminami.	• rozumie pojęcia <i>koniugacja, deklinacja</i>; • poprawnie stosuje formy odmiennej części mowy sprawiających trudności; • określa funkcję imiesłowu przymiotnikowego i imiesłowu przysłówkowego • zna i stosuje w praktyce zasady dotyczące pisowni partykuły <i>nie</i> z różnymi częściami mowy; • zna i stosuje w praktyce zasady pisowni wyrazów nieodmiennych; • podkreśla orzeczenie imienne; • wyróżnia podmiot logiczny; • określa rodzaje przydawek (przymiotnikowa, liczebnikowa, rzeczownikowa, przyimkowa) i okoliczników (miejsca, czasu, celu, sposobu, przyczyny, warunku, przyzwolenia); • podaje przykłady zdań bezpodmiotowych.	• określa rolę poszczególnych elementów w rozprawce; • posługuje się słownictwem i stylem charakterystycznym dla rozprawki.	• uczestniczy w konkursach / olimpiadach przedmiotowych; • pogłębia swoją wiedzę przedmiotową.

II półrocze

Ocena	Kształcenie literackie i kulturowe	Kształcenie językowe	Tworzenie wypowiedzi	Samokształcenie
niedostateczny	Otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą, co uniemożliwia mu dalsze zdobywanie wiedzy, a ponadto nie podejmuje starań w celu uzyskania oceny pozytywnej (nie czyta lektur, nie pisze wypracowań, nie odrabia zadań domowych).			
dopuszczający	• umie połączyć tytuł omówionego utworu epickiego i dramatycznego z autorem; • rozpoznaje utwór epicki, liryczny i dramatyczny; • potrafi wskazać głównego bohatera i najważniejsze wydarzenia w lekturze, czas, miejsce wydarzeń	• rozpoznaje zdanie pojedyncze i złożone ; • rozpoznaje wyraz podstawowy; • wskazuje wyrazy należące do tej samej rodziny; • odróżnia mowę zależną od niezależnej; • wskazuje skróty i skrótowce; • rozumie pojęcie homonim; • dostrzega różnicowanie słownictwa; • rozumie, na czym polega grzeczność językowa;	• gromadzi materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi; • gromadzi argumenty i kontrargumenty; • zgadza się z cudzymi poglądami; • formułuje pytania do tekstu;	• prezentuje wyniki swojej samodzielnej pracy;
dostateczny	• wymienia podstawowe cechy rodzajowe liryki, epiki, dramatu, charakteryzuje osobę mówiącą w utworze; • rozróżnia gatunki dramatu: komedię, tragedię; • zna pojęcie komizmu; • rozumie pojęcia: symbol, alegoria; • wyjaśnia, czym jest wartość estetyczna; • recytuje utwór literacki w interpretacji zgodnej z jego tematem i stylem; • odróżnia świat realistyczny od fantastycznego; • rozróżnia narrację 1-osobową i 3-osobową;	• rozpoznaje rodzaje zdań złożonych (podrzędnie i współrzędnie); • definiuje pojęcie imiesłowy równoważnik zdania; • rozpoznaje wypowiedzenia zawierające imiesłowe równoważniki zdań; • wskazuje wypowiedzenia wielokrotnie złożone; • rozpoznaje wyraz pochodny; • tworzy wyraz pochodny • tworzy rodziny wyrazów; • nazywa rodzaj oboczności; • odróżnia wyrazy pokrewne od wyrazów bliskoznacznych; • wskazuje wyrazy złożone; • przekształca mowę zależną w niezależną; • tworzy skróty i skrótowce;	• porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi; • redaguje plan kompozycyjny własnej wypowiedzi; • tworzy wypowiedź, stosując kompozycję odpowiednią do danej formy gatunkowej; • formułuje tezy i hipotezy; • odróżnia przykład od argumentu; • tworzy wypowiedzi pisemne w następujących formach gatunkowych: – recenzja książki/filmu/ spektaklu teatralnego – rozprawka	• bierze udział w życiu kulturalnym swojego regionu; • rzetelnie korzysta z informacji; • rozwija swoje zainteresowania;

		• wskazuje homonimy w tekście; • rozpoznaje słownictwo ogólnonarodowe; • stosuje zasady etykiety językowej w wypowiedziach; • zna podstawowe środki retoryczne;	• skraca teksty;	
dobry	• czyta wszystkie lektury; • przypisuje czytany utwór do odpowiedniego rodzaju; • rozróżnia gatunki epiki, liryki, dramatu; • podaje wyróżniki gatunkowe: komedii, tragedii, pieśni, fraszki, trenu; • rozumie pojęcia związane z dramatem: akt, scena, tekst główny, didaskalia; • rozróżnia rodzaje komizmu; • rozpoznaje w tekście literackim symbol i alegorię; • określa wartości estetyczne tekstów literackich; • wyjaśnia, czym jest wartość uniwersalna; • wyjaśnia, czym jest kontekst; • określa temat utworu, funkcję tytułu, motto, wyodrębnia fazy akcji w dziele literackim, analizuje świat przedstawiony; • odróżnia fikcję literacką od prawdy, określa funkcję narracji 1-osobowej i 3-osobowej;	• rozpoznaje rodzaje zdań złożonych współrzędnie (łącznie, rozłączne, przeciwstawne, wynikowe); • rozpoznaje rodzaje zdań złożonych podrzędnie (z podrzędnym podmiotowym, orzecznikowym, przydawkowym, okolicznikowym, dopełnieniowym); • tworzy poprawnie wypowiedzenia z imiesłowowym równoważnikiem zdania; • tworzy wypowiedzenia wielokrotnie złożone; • robi wykresy wypowiedzeń złożonych; • rozumie pojęcia: wyraz podstawowy, wyraz pochodny, podstawa słowotwórcza / temat słowotwórczy, formant, rodzina wyrazów, rdzeń, wyrazy pokrewne, parafraza słowotwórcza; • wskazuje w wyrazie pochodnym podstawę słowotwórczą / temat słowotwórczy i formant; • wskazuje rdzeń i rdzeń oboczny; • tworzy wyrazy złożone; • przekształca mowę niezależną w zależną; • odmienia skrótowce; • poprawnie wymawia skrótowce; • prawidłowo używa skrótowców w zdaniu; • zna i stosuje w praktyce zasady dotyczące stawiania kropki po skrótach; • określa rolę homonimów w wypowiedzi; • wyróżnia środowiskowe odmiany języka; • dostrzega ograniczony zasięg języka środowiskowego;	• tworzy wypowiedź, stosując zasady spójności językowej między akapitami; • zna zasady dotyczące tworzenia tezy, hipotezy oraz argumentów; • przeprowadza wnioskowanie jako element wyводу argumentacyjnego; • podaje cechy gatunkowe rozprawki; • rozbudowuje teksty;	• uczy się systematycznie; • rozwija swoje uzdolnienia;

		• rozumie, czym jest norma językowa; • rozumie, na czym polega błąd językowy; • wykorzystuje przy zapisie wiedzę o wymianie głosek w wyrazach pokrewnych oraz w tematach fleksyjnych wyrazów odmienne; • poprawnie przytacza cudze wypowiedzi, stosując cudzysłów; • funkcjonalnie wykorzystuje środki retoryczne;		
bardzo dobry	• zna bardzo dobrze wszystkie teksty z kanonu lektur; • określa funkcje komizmu w tekście; • podaje przykłady symboli, alegorii; • dokonuje hierarchizacji wartości uniwersalnych; • wykorzystuje w interpretacji tekstów literackich elementy wiedzy o historii i kulturze; • wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty; • wskazuje motywy wspólne dla kilku utworów; • dokonuje uogólnień, porównań; • wyciąga wnioski na podstawie przeczytanego tekstu;	• poprawnie stosuje interpunkcję w zdaniach złożonych; • przekształca imiesłowowy równoważnik zdania w zdanie złożone; • przekształca zdanie złożone w imiesłowowy równoważnik zdania; • robi wykresy zdań wielokrotnie złożonych; • rozróżnia rodzaje formantów: przedrostek, przyrostek, wrostek, formant zerowy; • rozróżnia: zestawienia, zrosty, złożenia; • przestrzega zasad dotyczących pisowni skrótowców; • rozróżnia: literowce, głoskowce, sylabowce, skrótowce mieszane • zna i stosuje w praktyce zasady dotyczące pisowni homonimów; • wyróżnia regionalne (terytorialne) odmiany języka: dialekt, gwarę; • rozróżnia rodzaje norm językowych: wzorcową, użytkową; • unika błędów językowych w wypowiedziach; • rozumie oddziaływanie środków retorycznych na odbiorcę;	• rozumie rolę akapitów jako spójnych całości myślowych w tworzeniu wypowiedzi pisemnych; • wykorzystuje znajomość zasad tworzenia tezy i hipotezy oraz argumentów przy tworzeniu rozprawki oraz innych tekstów argumentacyjnych • polemizuje z cudzymi poglądami, rzeczowo uzasadniając własne zdanie; • streszcza teksty;	• uczestniczy w projektach edukacyjnych (np. tworzy różnorodne prezentacje, projekty wystaw, realizuje krótkie filmy z wykorzystaniem technologii multimedialnych);

celujący	• zna bardzo dobrze wszystkie teksty z kanonu lektur; • wskazuje cechy gatunkowe czytanych utworów literackich; • określa funkcje symbolu i alegorii w tekstach; • wykorzystuje w interpretacji utworów literackich odwołania do wartości uniwersalnych związane z postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi, etycznymi; • rozróżnia konteksty: biograficzny, historyczny, historycznoliteracki, kulturowy, filozoficzny, społeczny; • samodzielnie określa dosłowne i przenośne znaczenie utworów literackich; • analizuje język artystyczny tekstu, posługując się właściwymi terminami	• określa funkcję różnych typów zdań; • określa funkcję imiesłowowego równoważnika zdania; • robi wykres zdania z imiesłowowym równoważnikiem zdania; • analizuje budowę wypowiedzeń wielokrotnie złożonych; • poprawnie stosuje interpunkcję w wypowiedzeniach wielokrotnie złożonych; • analizuje budowę wyrazów złożonych; • zna i stosuje w praktyce zasadę dotyczącą pisowni złożzeń z łącznikiem lub bez niego; • określa funkcje mowy zależnej i niezależnej; • zna i stosuje w praktyce zasady interpunkcyjno-ortograficzne obowiązujące w mowie zależnej i niezależnej; • określa funkcje skrótów i skrótowców w tekście; • wskazuje przyczyny zróżnicowania języka; • stosuje normę językową stosownie do sytuacji komunikacyjnej;	• stosuje rytm akapitowy (przeplatanie akapitów dłuższych i krótszych); • określa rolę poszczególnych elementów w rozprawce; • posługuje się słownictwem i stylem charakterystycznym dla rozprawki;	• uczestniczy w konkursach / olimpiadach przedmiotowych; • pogłębia swoją wiedzę przedmiotową
------------------------	--	---	---	--